

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind libera circulație și ședere pe teritoriul
Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și
a membrilor de familie ai acestora

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne de comun cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul vizează dreptul la libera circulație și de ședere pe teritoriul Republicii Moldova de către cetățenii Uniunii Europene, cetățenii ai statelor semnatare a Acordului Schengen și membrii de familie ai acestora.

Libera circulație a persoanelor este un principiu esențial al Uniunii Europene (UE), care se bazează pe ideea de a asigura o piață internă funcțională, unde cetățenii europeni să se poată deplasa, trăi și lucra în oricare dintre statele membre. Acest principiu a fost introdus și consolidat prin Tratatul de la Maastricht, fiind o componentă crucială a integrării europene.

Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte a fost semnat la 27 iunie 2014 și a intrat în vigoare la 1 iulie 2016.

La 3 martie 2022, Republica Moldova și-a depus cererea de aderare la UE. La 17 iunie 2022, Comisia Europeană și-a emis avizul privind cererea de aderare la UE. La 23 iunie 2022, Consiliul European a acordat Republicii Moldova **Statutul de Țară Candidată**.

În noiembrie 2023, Comisia Europeană a emis o recomandare de deschidere a negocierilor de aderare cu Republica Moldova. În decembrie 2023, liderii UE au decis să deschidă negocierile de aderare cu Republica Moldova și au invitat Consiliul să adopte cadrul de negociere, după finalizarea etapelor relevante prevăzute în raportul Comisiei.

În urma succeselor înregistrate Republica Moldova a adoptat un Plan Național de Acțiuni pentru aderare la Uniunea Europeană, document care conține acțiuni ce urmează a fi adoptate/implementate pentru a pregăti țara de o aderare deplină la Uniunea Europeană.

Prin acest plan precum și prin Planul Național de Reglementare, aprobat prin HG 841/2024 (acțiunea 163) dar și Foaia de parcurs privind „Statul de Drept” (*Criteriu de referință în procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană*), Republica Moldova și-a luat angajamentul să transpună în legislația națională directivele europene în materie de liberă circulație a cetățenilor europeni și membrilor de familie ai acestora, inclusiv a lucrătorilor europeni.

Proiectul actului normativ a fost elaborat în vederea asigurării continuității implementării Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin hotărârea Guvernului 306 din 28.05. a.c., Cluster 2, anexa A, care presupune armonizarea legislației Republicii

Moldova la legislația Uniunii Europene. Aceste angajamente urmează a fi realizate prin acțiuni concrete prevăzute în următoarele documente de politici de stat:

1. Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte din 27.06.2014 (Titlul IV „Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială”, Capitolul 4 „Ocuparea forței de muncă, politica socială și egalitatea de șanse”, articolul 32 lit. (e) „gestionarea eficientă a migrației forței de muncă, al cărei obiectiv este consolidarea impactului pozitiv al acesteia asupra dezvoltării”).¹

2. Programul de asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, cap. III Libertate, securitate și justiție, părțile vor colabora în următoarele domenii: Mobilitatea, migrația, azilul și gestionarea frontierelor, prin dezvoltarea unor modalități mai eficace de a oferi sisteme de migrație legală și circulară, inclusiv sisteme de migrație a forței de muncă, cu respectarea totodată a legislației și competențelor naționale existente, precum și cu respectarea deplină a drepturilor omului pentru toți lucrătorii migranți².

Libera circulație a lucrătorilor este principiul fundamental stipulat în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), articolul 45, care oferă cetățenilor Uniunii, indiferent de reședința acestora, dreptul de a circula liber în alt stat membru pentru a lucra și/sau locui acolo în interes profesional și îi protejează împotriva discriminării pe motiv de cetățenie în ceea ce privește accesul la muncă, condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special cu privire la remunerare, concediere, impozitare și avantaje sociale, asigurându-le un tratament egal în raport cu resortisanții statului membru respectiv, în temeiul dreptului intern, al practicii naționale și al contractelor de muncă aplicabile.

Ținând cont că statele semnatare a Acordului Schengen fac parte statele UE și cele ale Spațiului Economic European, subiect a actelor UE ce transpun prezentul proiect și de facto că **Acordul Schengen** este un instrument juridic internațional ce reglementează eliminarea controalelor la frontierele interne și cooperarea în domeniul vizelor, migrației și securității între statele participante, considerăm corect utilizarea sintagmei ”statele semnatare a Acordului Schengen” în loc de ”Statele Spațiului Economic European”, incluzând și statul Confederația Elvețiană. Potrivit practicii Europene Confederația Elvețiană este subiect a cadrului legislativ european cu tangențe în asigurarea dreptului la libera circulație. *(Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și ale Regulamentului (CE) nr. 987/2009 privind procedura de aplicare a acestuia, în contextul procesului de armonizare legislativă asumat de Republica Moldova (transpunerea cărora va fi asigurată prin proiectul de lege enunțat în avizul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. (text cu relevanță pentru SEE și pentru Elveția).*

Astfel, proiectul racordează cadrul normativ național la actele juridice ale Uniunii Europene prin transpunerea următoarelor acte juridice:

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:22014A0830\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:22014A0830(01))

² Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 273/105, din 21.10.2022, pag.119, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:22022D1997&from=EN>

Directiva 2004/38 a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora;

Directiva Consiliului din 25 iulie 1977 privind educația copiilor lucrătorilor migranți (77/486/CEE);

Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor;

Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii.

Transpunerea documentelor menționate vor crea condiții facilitare pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora în materie de libera circulație și ședere precum și de a beneficia de aceleași condiții sociale și de muncă ca și lucrătorii naționali.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor /lacunelor normative

Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova reglementează condițiile de intrare, ședere a cetățenilor străini pe teritoriul Republicii Moldova. Deși, legea vizată prevede anumite facilități la documentare pentru cetățenii Uniunii, dar nu prevede expres delimitarea conceptuală de ”cetățean al Uniunii Europene” și ”Resortisant al țării terțe”.

Deși cetățenii Uniunii nu au nevoie de viză pentru a intra în țară, aceștia trebuie să solicite un drept de ședere de la autoritățile competente din Republica Moldova dacă intenționează să rămână în țară pentru o perioadă mai lungă de 90 de zile, ceea ce este mai restrictiv decât reglementările din statele membre ale Uniunii Europene.

Dreptul de ședere se eliberează într-un anumit scop (*muncă, studii, reîntregirea familiei, etc*), respectiv neavând un scop bine determinat dreptul la ședere și la libera circulație în Republica Moldova este afectat sau condiționat mai restrictiv ca în statele membre.

În contextul în care Republica Moldova își continuă procesul de integrare europeană, este important ca legislația națională să fie adaptată pentru a asigura respectarea și implementarea completă a dreptului cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora la libera circulație și ședere pe teritoriul țării, fără un scop determinat.

Pentru a asigura respectarea dreptului cetățenilor Uniunii Europene la **libera circulație și ședere** în Republica Moldova, este esențial să se adopte o **lege specială** care să reglementeze aceste aspecte. Prezenta lege va contribui la alinierea legislației naționale la normele europene, facilitând mobilitatea cetățenilor Uniunii Europene, dar și va contribui la dezvoltarea economică și socială a țării. De asemenea, va asigura cetățenilor Uniunii Europene tratament egal, acces liber pe piața muncii și o reglementare clară și echitabilă a șederii lor în Republica Moldova. În acest sens, adoptarea legii speciale care să reglementeze dreptul la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, reprezintă un pas

important în alinierea Republicii Moldova la principiile fundamentale ale Uniunii Europene.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege are ca scop instituirea unui cadru normativ național clar, și adaptat standardelor europene, care să reglementeze și să faciliteze libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene, precum și a membrilor familiilor acestora, inclusiv a lucrătorilor din cadrul Uniunii Europene. În contextul procesului continuu de integrare europeană a Republicii Moldova și al încheierii acordului de asociere cu UE, proiectul de lege se aliniază la principiile fundamentale ale Uniunii Europene, precum libertatea de circulație a persoanelor și dreptul la stabilirea în orice stat membru.

Legea va asigura condiții clare și simplificate pentru intrarea și șederea cetățenilor Uniunii Europene în Moldova, fără a impune restricții suplimentare nejustificate. Prezenta Lege garantează dreptul de ședere direct fără a fi necesar ca cetățenii Uniunii Europene să îndeplinească condiții suplimentare. Acest drept se recunoaște automat în momentul aplicării legislației, ceea ce înseamnă că cetățenii Uniunii Europene nu vor fi supuși cerințelor suplimentare sau procedurilor birocratice pentru a obține un drept de ședere pe o perioadă mai mare de 90 de zile în Republica Moldova. Pentru a beneficia de acest drept, cetățenii Uniunii Europene vor trebui doar să depună o cerere chestionar pentru obținerea unei carte de rezidență, care va reprezenta documentul oficial ce atestă statutul lor de ședere legală pe teritoriul Moldovei. Procedura pentru obținerea cărții de rezidență este simplificată, rapidă și transparentă, eliminând orice întârzieri inutile sau formalități complicate. Astfel, cetățenii Uniunii Europene vor putea obține dreptul de ședere într-un mod eficient, fără obstacole administrative.

Proiectul reglementează drepturile membrilor familiilor cetățenilor Uniunii, inclusiv a soților, copiilor și altor membri ai familiei, care vor putea să trăiască și să lucreze alături de cetățenii Uniunii Europene în Republica Moldova.

Legea prevede restrângerea dreptului la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldovei în scopul asigurării securității naționale și ordinii publice. În acest context, pot fi impuse măsuri care afectează temporar (maxim 15 ani) dreptul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie a acestora de a intra și de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova. De asemenea, Legea stabilește dreptul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie a acestora la muncă și la protecția muncii în Republica Moldova, în aceleași condiții ca lucrătorii naționali, prin aplicarea uniformă a prevederilor Codului Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003

Proiectul de lege cuprinde 44 de articole, grupate în nouă capitole.

În primul capitol „Dispoziții generale”, au fost definite noțiunile utilizate în textul actului normativ, obiectul și scopul acestuia. Scopul urmărit de proiectul actului normativ constă în instituirea unui cadru juridic care să faciliteze condițiile de intrare și ședere pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie a lor, aplicându-le un tratament diferit față de ceilalți străini care intră în Republica Moldova.

În al doilea capitol, „Intrarea și ieșirea”, au fost inserate dispoziții care stabilesc condițiile de intrare și ieșire pe teritoriul Republicii Moldova atât a cetățenilor UE, cât și a membrilor lor de familie. Totodată, au fost prevăzute și situațiile când persoanelor date li se poate interzice intrarea și ieșirea din/în țară.

În al treilea capitol al proiectului, „Evidența, șederea și eliberarea cărții de rezidență”, se descriu procedurile aplicabile la înregistrarea cetățenilor Uniunii Europene și membrilor lor de familie, condițiile de recunoaștere a dreptului de ședere, procedura de obținere a actelor de rezidență.

În capitolul al patrulea, „Ședere permanentă”, se cuprind dispoziții care prevăd condițiile de eligibilitate pentru dreptul de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, conform proiectului, după o ședere legală și continuă de cel puțin 5 ani, atât cetățeanul Uniunii Europene, cât și membrul familiei acestuia, capătă dreptul de ședere permanentă.

În al cincilea capitol, „Deciziile de refuz emise în privința cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora și procedura de contestare a acestora”. În acest capitol este prevăzut ce trebuie să conțină decizia de refuz în acordarea sau prelungirea dreptului de ședere, precum și modalitate de a contesta această decizie. La fel, este reglementat și statutul persoanei pe teritoriul Republicii Moldova pe perioada examinării contestației.

În al șaselea capitol, „Drepturi și obligații”, se prevăd un șir de drepturi și garanții de exercitare a acestora de către subiecți, potrivit principiului non-discriminării pe motive de cetățenie.

- garantează dreptul de a nu fi tratați diferit pe teritoriul Republicii Moldova, față de lucrătorii naționali, pe criterii de cetățenie, iar în cazul în care rămân fără un loc de muncă, acordarea asistenței la subdiviziunile de ocupare a forței de muncă.

- garantează dreptul copiilor resortisantului unui stat membru al UE și a SEE, care este sau a fost încadrat în muncă pe teritoriul Republicii Moldova, de a fi admiși în sistemul de învățământ general, la cursurile de formare profesională în aceleași condiții ca și cetățenii Republicii Moldova

- Consiliul pentru egalitate asigură activitatea de punct de contact la nivel național față de punctele de contact echivalente din statele membre ale Uniunii Europene în vederea cooperării și schimbului de informații privind respectarea drepturilor cetățenilor Uniunii Europene și a drepturilor membrilor de familie ai acestora, care își exercită dreptul la libera circulație pe teritoriul Republicii Moldova.

Precizăm însă, că activitățile care implică exercitarea prerogativelor de putere publică pot fi desfășurate pe teritoriul țării, doar de persoane care au cetățenia Republicii Moldova și nu cad sub incidența prezentei legi.

Al șaptelea capitol, „Restrângerea dreptului la libera circulație și ședere pe teritoriul Republicii Moldova”, se conțin norme care pot fi aplicate în raport cu subiecții legii pentru limitarea exercitării drepturilor prevăzute de prezenta lege, în cazurile când aceștia reprezintă o amenințare la adresa securității naționale, ordinii ori sănătății publice.

Al optulea capitol, „Garanții procedurale”, cuprinde norme privind drepturile procesuale ale subiecților legii în cadrul procedurii administrative în care sunt vizati, precum și sancțiunile ce pot fi aplicate.

Al nouălea capitol, „Dispoziții tranzitorii și finale” cuprinde norme privind modul de punere în aplicare a prezentei legi, soluționarea eventualelor conflicte legislative în procesul aplicării noilor norme juridice în raporturile juridice apărute înainte de intrarea în vigoare a legii. Acest capitol cuprinde de asemenea norme modificatoare a unui șir de acte normative în vederea racordării legislației conexe la prezenta lege.

Se propune ca proiectul de lege adoptat să intre în vigoare după șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial, cu excepția articolului 5, alin.(4), care se propune de a intra în vigoare la 01.01.2029.

Proiectul dat prevede realizarea angajamentului de ajustare a cadrului normativ național la Acquis-ul comunitar în domeniul liberei circulații a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor de familie ai acestora, precum și actele administrative de punere în aplicare.

În partea ce ține de excepția vizată mai sus, rezidă din necesitatea consolidării capacității instituționale a Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de lege, a fost luată în considerare posibilitatea de a elimina cerința obținerii unei cărți de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene. Cu toate acestea, după o analiză detaliată a legislației naționale din diverse domenii ale Republicii Moldova, am ajuns la concluzia că o astfel de măsură nu poate fi implementată în prezent. Motivul principal este că, fără un act de identitate emis de autoritățile Republicii Moldova, cetățenii Uniunii, nu au acces la o gamă largă de servicii esențiale. În Republica Moldova, instituțiile publice și private solicită constant prezentarea unui act de identitate național pentru a accesa servicii administrative, sociale, educaționale, de sănătate sau pentru a încheia diverse tipuri de contracte. Astfel, este imperativ ca aceștia să fie identificați oficial prin intermediul unui document emis de autoritățile moldovenești, respectiv Cartea de rezidență. Această măsură nu doar că răspunde cerințelor administrative, dar și protejează interesele legale ale cetățenilor europeni care locuiesc în Republica Moldova, garantându-le drepturile în conformitate cu reglementările internaționale și standardele naționale.

La fel în cadrul procesului de elaborare a proiectului de lege, a fost analizată posibilitatea de a exclude cerința privind prezentarea cazierului juridic din țara de origine pentru cetățenii Uniunii Europene care solicită ședere pe teritoriul Republicii Moldova. Cu toate acestea, după o evaluare detaliată, s-a ajuns la concluzia că în rezultatul avizării, menținerea acestei cerințe este posibilă prin declararea pe propria răspundere. Această măsură este foarte importantă având în vedere că Republica Moldova nu are acces direct la sistemul informatic european ECRIS (European Criminal Records Information System), care permite schimbul rapid de informații despre antecedentele penale ale cetățenilor din statele membre ale Uniunii Europene.

4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Unul dintre cele mai vizibile efecte ale liberei circulații asupra sectorului public este creșterea cererii pentru servicii publice, în special în domenii precum educația, sănătatea, protecția socială. Libera circulație a cetățenilor Uniunii Europene are un impact semnificativ asupra sectorului public, aducând atât oportunități, cât și provocări. Este esențial ca Republica Moldova să adopte politici eficiente de gestionare a migrației și integrare socială, astfel încât să profite la maxim de beneficiile economice și sociale, și în același timp să minimalizeze riscurile asociate cu creșterea cerințelor de servicii publice și tensiunile sociale. Aprobarea modificărilor propuse în proiectul de lege vor avea impact asupra sectorului public. Fiecare autoritate publică urmează să facă modificări a cadrului juridic sectorial conex pentru a-l aduce în concordanță cu noile prevederi, iar aceasta va crește volumul de lucru al angajaților autorităților publice implicate în proces. Consiliul pentru egalitate va avea o nouă atribuție, fiind desemnat în calitate de autoritate națională pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor. Această atribuție va impune Consiliului pentru egalitate și altor autorități publice o colaborare mai strânsă între instituțiile implementatoare, îndeosebi și cu omologii săi din țările UE, iar în acest sens, va fi modificată structura autorității prin crearea unei noi direcții. Sporirea numărului lucrătorilor de cetățeni UE împreună cu membrii lor de familie, va crește numărul persoanelor beneficiare de măsuri de integrare a străinilor, precum studierea limbii române și încadrarea în sistemul de învățământ, ceea ce ar putea genera necesități de unități didactice suplimentare. Pe de altă parte, libera circulație a lucrătorilor are și un șir de avantaje, precum simplificarea procedurii de documentare a acestor cetățeni, ei fiind deja cu acte în regulă care le permit circulația liberă în spațiul UE și drepturi egale cu cele ale cetățenilor RM, nefiind necesare alte proceduri speciale de documentare.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Cheltuielile de implementare a legii, în partea ce ține de crearea mecanismelor de asigurare a libertății de circulație și ședere a cetățenilor UE și membrilor lor de familie, potrivit estimărilor Ministerului Afacerilor Interne, ar constitui 208,00 mii lei din bugetul de stat (Acțiune 163, Planul național de reglementări pentru anul 2025).³ Având în vedere faptul, că la moment în RM nu există o statistică a numărului de lucrători, cetățeni UE și a membrilor săi de familie este dificil de estimat numărul lor potențial, care în rezultatul aprobării modificărilor își vor exercita dreptul la libera circulație și pe teritoriul RM. Impactul financiar este redat prin prezentarea unor costuri estimative per persoană, separat pe domenii. În procesul de implementare a Legii autoritățile și instituțiile responsabile urmează să asigure

³ HG 841/2024;

inclusiunea acțiunilor stabilite în proiectul de lege în Strategiile Sectoriale de Cheltuieli.

Costuri în domeniul educației:

Pe partea de învățământ general, menționăm că la moment MEC nu duce evidenta privind copiii/tinerii cetățeni UE, care studiază la acest nivel de studii și eventual nu pot fi realizate și prognoze de perspectivă.

În învățământul profesional tehnic (școli profesionale și colegii) accesul cetățenilor UE și a membrilor familiilor acestora se va oferi, în aceleași condiții ca și pentru cetățenii RM, în limita locurilor (mijloacelor financiare) planificate anual prin Comanda de Stat.

De asemenea, menționăm că școlile din subordinea autorităților de nivelul II (cu excepția celor extrașcolare) sunt finanțate în baza HG 868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar (ciclul I și II) din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea. Astfel, normativul valoric per elev se aprobă anual prin Legea bugetului. Pentru ultimii ani au fost folosite următoarele normative valorice:

	2022	2023	2024
Norma valorică pentru un elev (A)	14.916 lei	18.762 lei	19.020 lei
Norma valorică per instituție (B)	804.151 lei	1.016.360 lei	1.022.594 lei

Directivile vizate în proiect prevăd garantarea accesului cetățenilor UE și membrilor de familie ai acestora la învățământ general, profesional tehnic și de recalificare. Costurile medii pentru întreținerea unui elev în instituțiile de învățământ din țară, cu referire la anul 2024, se estimează în dependență de nivelul de studii, per persoană după cum urmează:

- Instituție de educație timpurie - 37,9 mii lei;
- Instituție de învățământ secundar general (școala primară, gimnaziu, liceu) - 24,8 mii lei;
- Instituție de învățământ profesional tehnic secundar (școală profesională) - 40,8 mii lei;
- Instituție de învățământ profesional tehnic post secundar și post secundar non terțiar-colegiu - 57,9 mii lei.

Parte componentă a măsurilor de integrare a străinilor sunt și cursurile de studiere a limbii române, care conform prevederilor Curriculumului la limba română pentru adulți, aprobat prin Ordin MEC nr. 804 din 30.06.2023, sunt prevăzute:

- pentru nivelul A1 – 100 ore;
- pentru nivelul A2 - 120 ore;
- pentru nivelul B1 - 140 ore.

Aceste ore sunt prevăzute pentru contact direct. Tot atâtea ore sunt preconizate pentru activitate individuală. Totodată, costul unei ore este de 220 lei și achită pentru orele realizate prin contact direct. De menționat, că multe din cursurile de studiere a limbii române sunt acoperite financiar în colaborare cu diverse proiecte și parteneriate.

Costuri în domeniul de asistență medicală:

Conform prevederilor Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2024, nr. 420/2023, art. 4:

(1) Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 1 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se stabilește în mărime de **9,0%**.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 17 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă calculată pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală se stabilește în mărime de **12636 de lei**.

În concluzie, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală va fi achitată de către subiecții proiectului după cum urmează: dacă sunt angajați – în mărime de 9% din salariu, dacă nu sunt angajați – în mărimea costului stabilit anual.

Costuri pentru întreținerea statutului de șomer:

Potrivit modificărilor din proiect, cetățeanul unui stat membru UE care caută un loc de muncă pe teritoriul altui stat membru, primește pe teritoriul acestuia aceeași asistență ca și cea acordată de către oficiile de ocupare a forței de muncă propriilor cetățeni care caută un loc de muncă.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă oferă persoanelor cu statut de șomer un șir de servicii și măsuri active menite să contribuie la o integrare cât mai grabnică în câmpul muncii. Anexat sunt costurile medii ale măsurilor active oferite șomerilor :

Formare profesională pe bază de voucher – 28 000 lei;

Formare profesională la locul de muncă – 33 300 lei;

Stagiu profesional – 17 800 lei;

Subvenționarea la locul de muncă – 33 600 lei;

Stimularea mobilității forței de muncă – 12 400 lei.

Conform calculului estimativ, suma cheltuită pentru pregătirea și încadrarea în câmpul muncii a unei persoane cu statut de șomer, plus acordarea suportului consultativ în cadrul vizitelor la ANOFM, constituie în mediu **25 000 lei**.

Costuri în domeniul infrastructurii, asigurarea cu locuințe:

Conform prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, statul asigură dreptul persoanelor la locuințe sociale, de serviciu, de manevră, de tip cămin, hotel-azil, cu statut special (de protocol), conform criteriilor stabilite de prezenta lege, în limita locuințelor disponibile. Aceste locuințe se acordă în limita celor disponibile, iar construirea sau procurarea de locuințe noi se va face în limita mijloacelor financiare aprobate în acest scop, la solicitarea entităților care preconizează construcția acestora.

Totodată, construcția locuințelor de serviciu poate fi efectuată inclusive din surse externe, prin programe speciale de finanțare, similar proiectului de construcție a locuințelor sociale, Faza I, Faza III, și Locuințe publice III.

Art. 4 din legea enunțată, prevede, că *locuința de serviciu* este locuința acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale, norma suprafeței locuibile pentru fiecare persoană în locuința de serviciu fiind de 9 metri pătrați.

De asemenea, conform documentului normativ NCM B.01.05:2019 Urbanism. Sistematizarea și amenajarea localităților urbane și rurale: norma de suprafață a casei de locuit și a apartamentului în calcul la 1 persoană, în cazul locuințelor sociale (locuință municipală) este de 20 metri pătrați.

Totodată informăm, că în cadrul proiectului de construcție a locuințelor sociale, Faza II, costul de construcție a unui metru pătrat, a constituit în mediu **450 euro**. Având în vedere însă, că în ultimii doi ani costul materialelor de construcție s-a majorat cu aproximativ 35%, prețul pentru un metru pătrat fiind în mediu **610 euro**.

Prin urmare, este de menționat că s-a majorat și salariul mediu pe economie, ceea ce la fel a dus la majorarea costului pentru un metru pătrat, deoarece costul este format atât din costul materialelor de construcție, cât și din manoperă.

Reieșind din cele expuse, costul pentru construcția unui apartament de 40 de metri pătrați pentru o familie formată din două persoane, ar constitui estimativ 24 400 euro.

Costuri în domeniul confecționării cărții de rezidență

Cheltuielile aferente procesului de obținere a cărții de rezidență urmează a fi suportate de către cetățenii Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora (solicitanți). Respectiv Agenția Servicii Publice urmează să stabilească în actele sale normative tariful achitat pentru perfectarea cărții de rezidență într-o zi lucrătoare. Este important de subliniat că tariful aplicabil pentru confecționarea cărții de rezidență pentru cetățenii Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora, nu va depăși valoarea tarifelor stabilite pentru perfectarea cărții de identitate a cetățenilor Republicii Moldova în același termen.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

- clarificarea și simplificarea procedurilor legale;
- contribuția la dezvoltarea economică prin consum de produse și servicii, taxe și participare activă în economie.

În sectorul privat, impactul îl vor simți în primul rând angajatorii care vor beneficia de un flux de forță de muncă - potențiali viitori angajați pentru care nu va fi necesar perfectarea permiselor de ședere și de muncă și aplicarea uniformă a aceluiași prevederi legale ca cetățenilor RM.

- clarificarea și simplificarea procedurilor legale;
- contribuția la dezvoltarea economică prin consum de produse și servicii, taxe și participare activă în economie.

4.4. Impactul Social

Se estimează că pe parcursul implementării modificărilor propuse să faciliteze accesul cetățenilor Uniunii Europene și membrilor de familie ai acestora

la piața muncii, servicii sociale, de educație, sănătate, asistență socială și să crească capacitatea forței de muncă în țară, respectiv și gradul ei de ocupare, influențând creșterea nivelului de salarizare în tendința de uniformizare cu standardele europene de salarizare.

La fel proiectul de lege asigură o gestionare eficientă a fluxului de persoane și stabilirea condițiilor transparente în procedura de documentare.

Un alt avantaj ar fi creșterea fondurilor de asigurări sociale și cel de asigurare medicală, prin plata egală a contribuțiilor lucrătorilor UE cu cele ale lucrătorilor naționali.

Responsabilitatea respectării drepturilor acordate lucrătorilor din UE, vor responsabiliza angajatorii și întreaga societate privind sănătatea și securitatea în muncă, accesul la serviciile sociale, educaționale și culturale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Actele normative ce urmează a fi modificate, conțin clauza de nediscriminare pe orice tip de criteriu, iar modificările propuse au fost trecute prin prisma echității și egalității de gen pentru a oferi oportunități egale în toate domeniile vieții sociale. Toate acestea însă impun respectarea principiului egalității de tratament, ceea ce înseamnă că angajatorii trebuie să ofere condiții de muncă egale și echitabile, indiferent de gen, naționalitate sau alte criterii.

4.5 . Impactul asupra mediului

Pornind de la obiectul de reglementare al proiectului cauză nu va avea impact direct asupra mediului.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Directiva 2004/38/CE privind dreptul cetățenilor Uniunii și al membrilor familiilor acestora de a circula și de a se stabili liber pe teritoriul statelor membre reglementează dreptul fundamental la liberă circulație și ședere în Uniunea Europeană, după cum urmează:

- stabilește condițiile pentru dreptul la liberă circulație și ședere (atât temporară, cât și permanentă) pentru cetățenii Uniunii Europene și membrii de familie ai acestora;
- definește limitele impuse drepturilor respective pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică;
- clarifică statutul persoanelor care desfășoară o activitate salariată sau o activitate independentă, sunt studenți sau nu desfășoară o activitate remunerată.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezenta lege asigură transpunerea parțială a următoarelor acte:

- Directiva 2004/38/CE A Parlamentului European și a Consiliului privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor Text cu relevanță pentru SEE;

- Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor Text cu relevanță pentru SEE;

- Directiva 77/786/CEE privind educația copiilor lucrătorilor migranți, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 199/32 din 06.08.1977, (CELEX: 31977L0486)

- Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Text cu relevanță pentru SEE.

Directiva 2004/38/CE: transpunere parțială. Obiectivul acestei directive este reglementarea dreptului cetățenilor UE și al membrilor familiilor acestora la liberă circulație și ședere în statele membre. Aceasta stabilește drepturile de intrare, ședere și rezidență permanentă, precum și condițiile în care aceste drepturi pot fi restricționate din motive de ordine publică, securitate sau sănătate publică. De asemenea, definește condițiile pentru accesul membrilor de familie, inclusiv cei din state terțe.

Regulamentul (UE) nr. 492/2011: transpunere parțială. *Capitolul I:* se transpun articolele 1 – 10 prin conferirea drepturilor care derivă din libertatea de circulație a lucrătorilor și definește domeniile specifice în care este interzisă discriminarea pe motiv de cetățenie, obiectivul acestora fiind acordarea următoarelor drepturi pentru cetățenii țărilor membre UE, cetățenilor SEE și membrilor de familie ai acestora: accesul la locuri de muncă;

- a) la condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special în ceea ce privește remunerarea, concedierea, securitatea și sănătatea în muncă, iar în cazul în care lucrătorii din UE rămân fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea;

- b) accesul la avantajele sociale și fiscale;

- c) afilierea la organizații sindicale și dreptul de a fi ales în organele reprezentative ale lucrătorilor;

- d) accesul la formare;

- e) accesul la locuințe;

- f) accesul la educație, la cursurile de ucenicie și de formare profesională pentru copiii lucrătorilor din UE;

- g) asistența acordată la oficiile forței de muncă.

Capitolul II a fost abrogat, fiind revizuit prin prisma necesității constituirii unei rețele europene de servicii de ocupare a forței de muncă: aprobarea Regulamentului (UE) 2016/589 și a Regulamentului (UE) 2019/1149 de instituire a Autorității Europene a Muncii.

Capitolul III de asemenea nu este supus transunerii, conținând norme UE neaplicabile la moment și care fac referire la activitatea Comisiei Europene, aceste norme vor fi aplicabile direct din momentul aderării RM la UE.

Directiva 2014/54/UE: transpunere totală. Obiectivul acestei directive este stabilirea unui cadru general comun de dispoziții adecvate, pentru a facilita aplicarea mai eficientă și uniformă a drepturilor lucrătorilor cetățeni ai UE, ai SEE

și membrii de familie ai acestora, conferite prin articolele 1-10 din Regulamentul (UE) 492/2011. De asemenea desemnarea unui centru național de contact pentru promovarea, monitorizarea și susținerea egalității de tratament pentru toți lucrătorii din UE și membrii familiilor lor, precum și garantarea accesului la proceduri administrative sau judiciare adecvate pentru a contesta comportamentul discriminatoriu, în caz că acesta a avut loc.

Directiva 77/486/CEE: transpunere totală. Obiectivul directivei este ca statul gazdă să asigure frecventarea obligatorie a școlii de către copiii lucrătorilor resortisanți ai unui stat UE, dacă acești copii locuiesc pe teritoriul statului membru în care resortisantul respectiv își desfășoară activitatea ca angajat.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

1. Site-ul Ministerului Afacerilor Interne la rubrica „Transparența”/„Consultări publice”/„Inițierea elaborării actelor normative”.

<https://mai.gov.md/ro/consultari-publice>;

2. Site-ul Particip.gov.md

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-privind-libera-circulatie-si-sederea-pe-teritoriul-republicii-moldova-a-cetatenilor-uniunii-europene-si-a-membrilor-familiilor-acestora/14035>

Proiectul a fost supus avizării, obiecțiile și recomandările părților interesate sunt reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, parte la proiect.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției și expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție, conform prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Potrivit avizului Ministerului Justiției au fost înaintate mai multe obiecții de ordin tehnic, care au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, parte la proiect.

Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate de Centrul de Armonizare a Legislației, proiectul național și instrumentele de armonizare a fost revizuit potrivit observațiilor menționate în aviz.

În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, a fost redactat în contextul obiecției și recomandării din raportul de expertiză anticorupție.

La fel s-a luat în calcul Opinia Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru Reglementarea activității de întreprinzător.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Guvernul, ulterior intrării în vigoare a legii adoptate, va elabora proiecte de acte pentru ajustarea cadrului normativ în vigoare la prevederile prezentei legi. Totodată, Guvernul își va ajusta cadrul normativ subsecvent legii, precum și va propune Parlamentului proiecte de acte menite să pună în aplicare legea adoptată conform prezentului proiect.

Prin dispozițiile finale ale proiectului se aduc modificări la principalele acte normative conexe în vederea ajustării la noul cadru legal, după cum urmează:

(1) Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial Nr. 9 art. 89);

(2) Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 34, art. 373);

(3) Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător (Monitorul Oficial nr. 72-73 art. 485);

(4) Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38/39, art. 280);

(5) Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1-4, art. 2);

(6) Legea nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 106-108 art.512);

(7) La Legea nr. 756/1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 31-33 art. 192);

(8) Legea sindicatelor nr. 1129/2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 130-132 art. 919);

(9) Codul Muncii nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648);

(10) Codul Contravențional nr. 218/2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84 art. 100);

(11) Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial nr. 179-181 art. 610);

(12) Legea nr. 242/2010 cu privire la taxele consulare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 231-234 art. 732);

(13) Legea nr. 274/2010 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 372-382 art. 342);

(14) Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155-159, art. 508);

(15) Legea nr. 257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sânt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova (Monitorul Oficial Nr. 1-3 art. 02);

(16) Codul Educației nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324 art. 634);

(17) Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.131-138 art. 249);

(18) Legea nr.315/2016 privind prestațiile sociale pentru copii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 19-23 art. 56 din 20.01.2017)

(19) Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 295-308, art. 448);

(20) Legea nr.1593/2022 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 18-19, art. 57).

Actele normative sectoriale care vor defini procedurile de implementare, urmează a fi modificate/elaborate, pentru a fi aduse în concordanță cu noile

prevederi legale din proiect. Lista actelor normative sectoriale va fi determinată de fiecare autoritate implicată în elaborarea prezentului proiect de lege, pe fiecare domeniu în parte: muncă, educație, sănătate, infrastructură, justiție, finanțe, etc. Acest exercițiu va fi realizat inclusiv în contextul transpunerii de către autoritățile menționate a altor Directive UE, cu scopul corelării prevederilor acestora.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În implementarea actului normativ sunt implicate autoritățile publice cu competențe directe în domeniul migrației: Ministerul Afacerilor Interne prin Inspectoratul General pentru Migrație, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră; Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Ocupare a Forței de Muncă, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Consiliul pentru egalitate, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională de Asigurări Sociale, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova.”., Agenția Servicii Publice.

Se consideră că autoritățile menționate dispun de resursele necesare pentru punerea în aplicare a prezentului proiect, în caz de necesitate se va apela la dezvoltarea proiectelor de asistență externă.

Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate de Centrul de Armonizare a Legislației, proiectul național și instrumentele de armonizare a fost revizuit potrivit observațiilor menționate mai sus.

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN